

Fruitful Fragrance

פרשת תולדות תשע"ח

la GENESIS PARASHAS TOLDOS 27 / 27-34

27 So he drew close and kissed him; he smelled the fragrance of his garments and blessed him. He said, "See, the fragrance of my son is like the fragrance of a field which HASHEM had blessed." — 28 And may God give you of the dew of the heavens and of the fatness of the earth, an abundant grain and wine. 29 Peoples will serve you, and regimes will prostrate themselves to you; be a lord to your kinsmen, and your mother's sons will prostrate themselves to you; curse be they who curse you, and blessed be they who bless you.

16
27. ריח בגדיו — The fragrance of his garments. But the pungent smell of washed goatskin is most offensive! This teaches that the fragrance of the Garden of Eden entered the oom with Jacob, and it was this fragrance that Isaac smelled (Rashi).

28-29. The blessing. Since the Divine Presence was resting upon him, Isaac knew that the person standing before him was worthy of the blessings.

28. ויתן לך האלהים — And may [the] God give you. Since this verse begins the text of the blessings, which is a new topic,

the conjunction ו, meaning and, seems to be superfluous. Consequently, Rashi cites the Midrash that it refers to a continuous, repetitive action: May God give you the following blessing over and over again, without stop.

ערה שמה
תורה שבכל פה
[ק] ריח בגדיו, נכנס אצל אביו והריח שנהא
וירח את ריח בגדיו שהריח יצחק כאותו הריח
שנעקד ע"ג המזבח. (אגדת בראשית פמ"ג.)
[ק] ריח בגדיו, ר' זירא אמר מהכא וירח את
ריח בגדיו, אל תוקרו בגדיו, אלא בוגדיו
(פסולין לו.)
[ק] ראה ריח בני, היה צריך לומר ראה ריח
בגדיו בני, אלא אמר לו ראה ריח בני, מלמד
שהריח של צדיקים מעין העולם הבא. (מ"י מילות טז.)

[ק] וירח את ריח בגדיו, אמר רבי יוחנן
אין לך דבר שריחו קשה מן השטף הזה של
קיום ואת אמרת וירח את ריח בגדיו ויברכהו,
אלא בשעה שלגם אבינו יעקב אצל אביו נכנסה
עמו לכן עדין הוא הוא דא"ל ראה ריח לבני כריח
שרה, ובשעה שנכנס עשו אצל אביו נכנסה עמו
גיהנם המדיא בא זדון ויבא קלון א' (צ"ל ט"א).
[ק] וירח את ריח בגדיו, יש דורשים לומר
הקמורת העתירה לעשות כבוד המקדש הפיה
הקביה ריחה בבגדיו של יעקב. (מ"י מילות כג.)

3 אמונת תולדות עתיד

ופרשה זו יש לה שייכות גדול לענין ברכה, כאשר
* כבר אמרנו פעם שבפרשה זו מוזכר ענין
ברכה אצל כל א' מהשבעה קראים, והיא הפרשה
הששית בתורה אשר היא בחי' יוסף אשר הוא שייך
לברכה ותוספת. וכמ"ש בפ' וחי אצל ברכתו של
יוסף "ברכות שמים מעל ברכות תהום ורובצת תחת
ברכות שדים ורחם ברכות אביך גברו על ברכת הווי'
וגו'". וכן הפרק הששי במס' ברכות הוא פ' כיצד
מברכין מפני שהוא כנגד יוסף ששייך לברכה. וכאשר
אמרנו כאן הסוכות העלי"ט שיוסף הוא הלולב כמו
שאומרים ביה"ר של אגודת הדי' מינים, שהג' הדסים
הם האבות הקדושים, והבי' ערבות הם נגד משה
ואהרן, והלולב הוא יוסף, והאתרוג הוא דוד. ואיתא
בגמ' שמברכין את הברכה על הלולב, והיינו משום
שיוסף הוא השייך לברכה כנ"ל. ויוסף הוא מלשון
מוסיף והולך בחי' תנוכה ולכן מצונו שנקבע בגמ'
הענין של ברכת המצות אצל הענין של תנוכה. ולכן
בפרשה זו שהיא כנגד יוסף יש בה ענין הברכות.

והנה כתיב (ישעיה י"א, א) והריחו ביראת ה'
דרשו חז"ל¹² על מלך המשיח
דמורה ודאין. ויצחק שהוא שרש היראה
ראה מהריח מי שראוי לברכו. והריח הוא
מבחינת הנשמה כמו שאמרנו חז"ל¹³ איהו
דבר שהנפש נהנה בו ולא הגוף זה הריח
דכתיב כל הנשמה תהלל (תהלים קמ"ו). כי
הנשמה כתיב בה (בראשית ב' ז) ויפת באפיו
נשמת חיים. ואיתא בגמרא¹⁴ על פסוק
שפתותיו שושנים (ש"ש ה' יג) כל דיבור
שיצא מפי הקב"ה נתמלא כל העולם
בשמים. ומעין זה הנשמה יש בה מזה הריח
ועל זה הל הברכה. וכמו כן שבת יומא
דנשמתין¹⁵. והנשמה יתירה הבאה בשבת
מגן עין ממנה בא הריח. ולכן שורה בו
ברכה ולכן מריחין בבשמים מוצאי שבת
לפי שנתרם זה הריח אחר השבת¹⁶.

46
הריח מן הקרבנות למעלה. ומתעורר ריח גן
עדן. וכמו כן בנפשות בני ישראל. וזה עצמו
הברכה שבירך יצחק ראה בני שיהיה
* חשוב ריח נפשות בני ישראל כמו ריח
הקרבנות. וכמו דאיתא¹⁰ תפלות במקום
תמידין איתקין שיכולים להעלות ריח נוחח
בתפלה כמו על ידי הקרבנות. ועל ידי זה
הריח נמשך כל השפע והברכות מן השמים.
כמו שכתוב¹¹ ויתן לך (בראשית כו' כח) יתן
ויחזור ויתן שימשכו השפע מן השמים בכל
יום ויום:

4a שפת תולדות אמת 229

בני מאמרי חדש אדר מאמר א מהות החדש יששכר

הש הריח לא נפגם כל כך בחטא אדם הראשון ונשאר רוחני
* והנה תראה, פל החושים נזכרין אצל המא
אדם הראשון, כי פלן השתמשו שם
בחטאו, ויתרא האשמה וכו' (בבלי פ"ג ח"א)
יתקח מפריו חושי המשוש, ויתאכל חושי הפעם,
וישמעו (ספ פסוק ט) חושי השמע, אכל חושי הריח
* וזכר שם, והנה נראה מזה אשר חושי הריח
לא נפגם פל כך באיגוד החושים, כי לא נשתמשו
בו, על פן תקצא עד היום חושי הריח רוחני
הנשמה נהנית ממונו ולא הגוף (ברכות מג' ט"ז).

בפסוק (בראשית כו, כז) וירח את ריח בגדיו
כו' שנכנס עמו ריח גן עדן. כי
מגן עדן יוצא הברכה לכל העולם שם צוה
ה' את הברכה (תהלים קל"ג, א) ברכתיב (בראשית
ב' ז) ונהר יוצא כו' ומשם יפרד כו'. והוא
שורש כל הברכות. וכן בבית המקדש מעין
זה⁶ וכמו כן בנפשות שאדם הראשון היה
כלי להמשיך הברכה לכל הנפשות. לכן
כתיב (בראשית ב' ח) וישם שם את האדם.
ואחר החטא כתיב וישלחוהו (בראשית ג' כג).
ונפשט ממנו ואתו המלבוש הראשון⁹
ויעקב שתיקן חטא האדם זכה לזה הריח
וכמו כן בשבת קודש יש ריח גן עדן. ולכן
ויברך את יום השביעי (בראשית ב' ג) ריח בני
כריח שדה (שם כו, כז) כמו דכתיב בקרבנות
(מגיד כח, ג) ריח נוחחי תשמרו כו' שעולה

יש הריח שלא נפגם ואין בו בירורים צריך לימוד מיוחד ששטען ברכה
יבנה יונתה לנו מאי דמבעיא לן בגמרא (ס) כונית
שומכרין על הריח דכתיב (מלכים קג ו) 'כל

הנשמה תהלה, איזהו דבר שתשמה נהנית
ממנו ולא הגוף זה הריח, עד כאן. והנה היא
לפלא בעיני, דהרי סתמא אמרו חז"ל (ברכות לה)
אסור להנות מן העולם הזה בלא ברכה, ואפקו
שם זאת במקראי ואסמיכו אקראי ל"י הארץ
ומלואה' (מלכים מד ו) וקדם ברכהו והארץ נתן לבני
אדם' (סס קטו טו) ולאחר ברכתו, ואם בן למה
נצטרך למוד על ברכת הנאת הריח, ואדרבא
דבר שאין מברכין עליו צריכין אנו להתבונן מה
בשתנה, כגון הא דאקשו האחרונים למה אין
מברכין על שמיעת קול זמר וכיוצא, וגם בן
הקשו למה אין מברכין על הנאת המשגל, אבל
הוא לדעתי דידוע ענין הברכה הוא לברך הטוב
מן הרע שנתעברו בהטא אדם הראשון בעין
הדעת טוב ורע, והנה כל החושים נזכרו שם.

והנה יש בכללן סוד הפרור. ואסביר לך הענין
באכילה ובמנו תפיש אל השאר. הפאכל
המנשם אשר האדם אוכל, הנה הטוב והמבחר
והיפה נברר ונעשה דם באדם להוסיף לו חיותו,
והרע נדחה לחייו, והנה הוש הריח לא נפגם
כל כך כג"ל, אם בן לפי הדומה והנראה אין מן
הצורך בו לברור, וכן תמצא שאין בו הפרדה
וברור בגוף בעסק הנאותו, ועל פן הוא דבר
שהנשמה נהנית בו הנקמת לעד, ולא הגוף
הנפסד, ואין שפני הדומה אין צריך הנאה זו
לברור, סלקא דעתך אמינא שאין צריך לברר, על
פן צריכין למוד בפני עצמו שנצטרך לברר.

והטעם נראה כי ביהי הוצא וכ"י, ועוד כיון
שהבשם שהוא הוא דבר מנשם בעולם הזה עולם
העשיה צריכין לברור ועל פן צריכין לברר, ודי
בזה. ועל כל פנים יצא לנו אשר הוש הריח לא
נפגם כל כך בהטא אדם הראשון, על בן משיח
צדקנו שיתגלה במהרה בימינו נאמר בו פעלת
הוש הריח והריחו ביראת י"י (שעש א ג) הוא
פעלת הדומם שהוא פעלת הנשמה הנקמת לעד.
במוצאי שבת מרחים בשמים להנות את הנשמה שיש לה קיום לעד
והתבונן בזה גם בן טעם לבשמים במוצאי
שבת"י הוא לפי הג"ל, בענין סעודת
מוצאי שבת נקרא הלזית מלכה"י, שאמרו

ר' זעירא א"ר

וירח את ריח בנדיו וגו'. ראה ריח בניו כריח
שרה אשר ברכו ר'. להבין כהשון ראה.
מה ענין הראי' הזאת. אחרי כל ההעלמות שהיו
עד כה. ומה הרגיש עמה יותר באמרו ראה.
ומה ענין כריח בני. י"ל כי ידוע שהריח הוא
דבר רוחני מאוד. ובכל דבר שיש בו טוב ורע.
לכולל ופסולה. כריח הפסולה נפשו של אדם קלה
מאוד. והפנימיות הטוב שבו עתה ריחו הטוב.
ועלן היה ג"כ טוב ורע. יעקב ועשו. ובהריחו
הריח הרוחני מפנימיות הטוב של יעקב שבח ריח
ניע. אמר הוא או אמר קוב"ה. לפי דעת חז"ל
בזוה"ק. מאן קאמר. חד אמר דל יתק. וחד
אמר דל קוב"ה. היינו שהשכינה דיברה מתוך

גרונו של יתק. ראה ריח בני. היינו עתה רוחני
את הריח הרוחני המובחר. כריח הטוב החמישי
מבשרה אשר ברכו ה'. הוא כג"ע. ולחם ויין
לך. אמנם לא בריחו הטוב בלבד כריח יתק אע"פ.
רק גם בריח הטוב של כל ורע ישראל עד משיח בן
דוד. וזהו ראה רי"ח בני. היינו משיח ב"ד הנקרא
בני אלה וגו'. ומדריגת קדושתו נקרא בשון רי"ח.
כמ"ס והריחו ביראת ר'. וכינוי כי מדריגתו מנחי
יראה מדה יתק. וזהו ראה ריח בני. היינו כריח
של משיח ב"ד הנקרא בני כולל. וזהו בני ממש.
היינו משרשי ומקור מדריגתו בני יראה. גם גרמו
אלה בחינות ראי' רי"ח גי' משיח ב"ן דו"ד. וזהו
ראי' רי"ח. משיח ב"ן דו"ד. הוא בני ממש.
ממקורי ושרשי. כי הוא כריח של שדה אשר
ברכו ה' ס"ח גי' יר"ה:

9

154 THE JUGGLER AND THE KING R. Feldman

15.2 ADAM AND EARTH

"... out in the fields."

The word for "man" is אדם, which is derived from אדמה, "earth."¹ In the Torah there are no verbal coincidences: the reason for this name is that man is like the earth of which he was formed.

When a seed is planted in it, the earth has the unique power to provide the environment through which the seed's hidden potential for life is expressed in the actuality of fruit.

It is the same with man. He is born with an innate yearning to serve God, a yearning which is the seed of his spiritual life. Man — like earth — has the capacity to express this potential in the actuality of a life full of spiritual activity. In other words, man, אדם, is meant to be God's garden, His אדמה, and bring forth a unique fruit. The "fruit" of his labors is a life of unselfish devotion to the service of God.

Not all earth has the capacity to yield fruit. Only earth which is cultivated retains this power, whereas a fallow field soon loses most of its ability to create produce. Not much can grow in a neglected field, and what little does, unprotected as it is from the ravages of animals and the elements, brings negligible benefit to man. Once again, it is the same with man: a life which does not express man's innate spirituality, because it is directed self-servingly instead of towards the service of God, is compared to a fallow field: unworked, unfenced, and unproductive.²

When Adam sinned, he exposed himself to selfish impulses and materialistic desires. These made it much more difficult for him to express his innate spirituality with his life. His אדמה — his potential to engender spiritual living — changed from its natural state of a tilled and tended garden to a wild, fallow field.

When אדם was banished from Eden, the task of human-

הלכה הגדה של פסח

והלבוש 18

לח

באותו הלילה כשיצחק אבינו בירך את יעקב אבינו נפתחו שערי הברכה, וכן איתא בפרקי דרבי אליעזר (פרק לא)

הגיע ליל יום טוב הפסח וקרא יצחק לעשו בנו הגדול ואמר בני הלילה הזה העלוינים אומרים שירה הלילה הזה אוצרות טללים נפתחים. ודבר זה הוא לדורות כי בליל הסדר נפתחים בשמים אוצרות גדולים של ברכה, ויכול האדם ע"י עבודתו לזכות לברכות ושפע ברוחניות וגשמיות.

כתיב (בראשית כו) וירח את ריח בגדיו, וברש"י שנכנס עמו ריח גן עדן. ואיתא במכתב מבעל החובת התלמידים שבעת הסדר צריך האדם להרגיש כי הוא נמצא בגן עדן, והוא מכח של אותו לילה שהיה ליל פסח, שבעת קבלת הברכות נכנס עמו ריח גן עדן, וכן נכנס ריח זה עם כל אחד כאשר בא אל אביו שבשמים בליל הסדר.

17

ובתרגום יונתן על הפסוק (שם) ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', וקריב ונשיק ליה וארח ית ריחא דלבושו וברכיה ואמר חמון ריחא דברי כריחא דקטורת בוסמיניא דעתידא מתקרבא בטוור בי מקדשא דאתקרי חקל דבריך יתיה ה' ואתרעי לאשראה שכניתיה חמן, דהיינו דקאי על ריח העולה מקטורת בבית המקדש במזבח הקטורת. ובמשך חכמה (שם) פי' הכונה שרק בהריחו ריח בגדיו שזה כנגד קטורת, ואין קטורת בכמה קטנה, לכן אמר ראה ריח בני כריח שדה וגו' זה בהמ"ק שקראו יצחק שדה (פסחים פב.). ועי' באור גדליהו (פר' תולדות) שמארין בענין זה. כי קטורת הרי מורה על התקשרות של פושעי ישראל עם השי"ת, כי בקטורת יש גם החלבנה וכמ"ש חז"ל (כריתות ו) כל תענית שאין בה ממושעי ישראל אינה תענית שהרי חלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סממני קטורת, ויעקב אבינו בקבלת ברכותיו פעל אז לקשר את כל אלו מבני ישראל אשר נדחים מדרך

האמת והישר שיהיו מקושרים להשי"ת ולא ירח ממנו נדח, ולכן כאשר זכה בברכותיו הרי פעל אז ריח הקטורת, שהוא הריח הטוב העולה מזה שנתעלו הרשעי ישראל להתקשר להשי"ת, ולכן הריח יצחק אבינו דייקא ריח הקטורת. וכן דרשו חז"ל (סנהדרין לו.) וירח ריח בגדיו אל תקרי בגדיו אלא בוגדיו, שראה הבוגדי ישראל שעושים תשובה ומוזה עולה הריח הטוב, וזה הוא ריח הקטורת המקשר החלבנה לשאר סממני קטורת ומטהר החלבנה. וזה עבודת ליל הסדר, כמו אז בעת שקיבל

יעקב אבינו הברכות, להעלות ריח ניחוח לפניו יתברך כריח הקטורת ע"י שמקשרים הרשעים חזרה בלילה זו.

עבודה פרשת תולדות עבודה 19

20

19

וחז"ל למדו מכאן (כריתות ו) שכל תענית שאין בה ממושעי ישראל אינה תענית. וצריך ביאור הענין הזה, מה שעלינו לזכור את פושעי ישראל בתעניותינו ותפלותינו, עד שאמרו שכל זה אינה תענית.

וביארנו זה בספרי קודש, כי ידוע שכל דבר מתפעל מהיפוכו, שכאשר עומד לנגד האדם כח המפריעו מלעבוד את ה', וצריך להסגיר על כח הניגוד, מתחזקת העבודה שלו ביתר שאת. וכמו שאמרו חז"ל (נרכות נד.) ואהבת את ה' אלהיך ככל לנצח, בשני יצריך, צריך טוב וצריך הרע. ולכאורה היאך שייך לאהוב את ה' צריך הרע, אלא ר"ל דכיון שהצד הרע מפריעו מחורה ומצות, וצריך להסגיר נגדו, הוא מתפעל מהיפוכו, נמצא כי הצד הרע גורם לו לאהוב את ה' ביתר שאת.

וזהו הענין הנאמר בריש פרשה זו, ואלה תולדות יצחק בן אברהם, פרש"י הק' יעקב ועשו האמורים בפרשה, פי' אף על פי שיעקב היה עיקר תולדותיו של יצחק, בכל זאת מספרת התורה גם מדמו של עשיו, ונאמר ואלה תולדות, ששניהם נמנו לתולדותיו, ושניהם אמורים בפרשה, כי כדי שיהא יעקב גדול בזה הקדושה, צריך שיהא עשו מנגדו.

וזהו שאמרו חז"ל (מוצא ברש"י לקמן לג ד) אמר רבי שמעון בן יוחאי הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב. הלכה היא בידוע, היינו שידוע שכן צריך להיות הליכת והנהגת העולם, שיהא כמו של עשיו שונא ומנגד לכוונו של יעקב.

וירח את ריח בגדיו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'. פרש"י הק', למדנו שנכנסה עמו ריח גן עדן. ונמדרש (תנחומא סן ד"ה וימר) איתא, הקטורת העמידה ליעשות צניח המקדש הפיח הקצ"ה ריחה צנגדיו של יעקב, ולכן וברכהו. ל"ב הענין הזה, מה שהפיח הקצ"ה דוקא ריח הקטורת צנגדיו. ולמה דייקא זאת הכריעה את דעמו של יצחק לברכו.

ובבלל צריך ביאור הענין, שיצחק רצה לצדק דוקא את עשיו ולא את יעקב. ולמה היטה דעתה של רבקה להיפוך שיש לצדק את יעקב.

[ובאמת] בכל העניינים הללו טמורים עניינים עמוקים הגבוהים מהשגתנו, אבל בכל זאת עלינו להשתדל להבין עכ"פ רמז מעניינים אלו, כדי ללמוד ממנה איזה לימוד, ולעורר בזה לבבנו לעבודתו יתברך. ויבואר על פי מה שמלינו, שמה הכתוב (שמות ל) חלצנה בין סממני הקטורת, ופרש"י הק', חלצנה, בזה שייחמו רע, ומנחה הכתוב בין סממני הקטורת, ללמדנו שלא יקל בעינינו לזרף עמנו צאנדות חטיותינו ותפלותינו את פושעי ישראל.

והחל מעת הבריאה, סדר הקצ"ה כן
 אח העולם, כמו שכתוב (בראשית 6
 ה) ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, ששלימות
 של יום אחד נעשה, כאשר יש בו ערב
 ויבקר, שיצא גם זמני חשכות שאין האור
 נראה אז, ויש תאורת המנועים אח האדם
 מעבודת ה', והוא כריך להתגבר על הניגוד,
 לעשות נגד התאוה ונגד הטבע, ולעמוד על
 המשמר לשמור פיו, עיניו, ואזניו, וכל אבריו
 בקדושה וטהרה.

ובזה פירשו נספריים הק' את הכתוב
 (תהלים טו ט) שויתי ה' לנגדי תמיד,
 שויתי ה', כשאני משווה ומשים את ה' לפני,
 לנגדי תמיד, יש לי תמיד כח הניגוד
 המפריע אותי, והענה לזה, כי מימיני,
 שאהיה דבוק אל התורה שנקראת ימין,
 ובכח זה כל אמונתי, ואזכה לנצח את כח
 המנגד.

ולבן כשיש באגודה מעניותיו ותפלותיו
 גם פושעי ישראל, ורואים לעין גודל
 שפלות הדור, שיצאם אנשים שפלים שאינם
 מתעוררים לעבוד את ה', הרי זה גורם
 לעבוד את ה' ביותר, כי זה מעורר את
 האדם, לשמור נפשו, שלא יחל חלקו בין
 אלו.

והלשון פושעי ישראל, רומז גם למחשבות
 זרות המבלבלות את האדם בעת
 התפלה, שגם זה מוכרח שמהיה בתפלותיו,
 כי על ידי המחשבות זרות המפריעות את
 האדם, הוא מתעורר להפיל ציטר כח
 ועוז, ומחליט ללחום עם כח הילך, ובלא
 זה אינה חסובה תפלה, כי אינו מתעורר

כראוי ועל כל זה מורה ענין החלצנה
 שנקטורה, שכל דבר כריך להתפעל מהיפוכו
 דייקא, וזה עיקר חשיבות העבודה.

לבן כאשר נכנס יעקב לקבל הברכות,
 הפיח הקצ"ה ריח הקטורת בצגדיו.
 כי יחמק אבינו חשב, הרי יעקב הוא איש
 חס יושב אהלים, ואינו כריך עוד לצרכה,
 כי הוא כל כולו מצורך, כל כולו טוב. רק
 עשוי שהוא מעורב בטוב ורע, הוא נכרך
 לצרכה רצה, שזוכה להגזיר כח הטוב על
 הרע. אבל רבקה ראתה, כי גם לנגד יעקב
 עומדים הרבה כחות המנגדים, ועומד לנגדו
 כמו של עשו המפריעו מלעבוד את ה',
 והוא נכרך לצרכה רצה שזוכה לנצח על
 מלאכת בית ה', שכן הקדושה יתגבר על
 כח הילך.

ועל כן הפיח הקצ"ה ריח הקטורת דייקא
 בצגדיו, כדי לרמוז צוה ליחמק ענין
 החלצנה שנקטורה שהוא כח הניגוד, שזוה
 יצין, כי אף שיש ליעקב ריח גן עדן, והוא
 גדול מאוד בכח הקדושה, הרי יש בו גם
 כח הניגוד, שהוא החלצנה המונעו מלקיים
 התורה והמצוות, וכיון שכן ויצרכהו ויאמר,
 יעצורן עמיס וישתחוו לך לאמיס, היינו שכל
 הכחות המנגדים יתבטלו אל כח הקדושה
 שלך, הוי גביר לאחיק, שמהיה גביר ומושל
 על כמו של עשיר, ותוכה לעמוד ולנצח
 בקשרי המלחמה.

וזח חזוק גדול לימים אלו, ימי אחרים
 הימים, עת שהחושן מכסה ארץ,
 והנסיונות גוברים מאוד, ונראה לאדם
 שהנסיונות באים כדי לרחקו מאח פני ה'
 חלילה, לזה כריך לזכור תמיד יסוד זה,
 שהנסיונות באים על האדם רק לטובתו,
 כדי שיתפעל מהיפוכו ויתגבר על כח
 הניגוד, ועל ידי זה יתגבר צ"ו כח הקדושה
 ביותר.

ובכח כח הרה"ק רבי יחמק אייזיק
 מקאמארנא ז"ע (וזהר סי' ט"ג יג'
 ע"ד), כי כמו שהחושן מתגבר בזמן הזה
 בכל יום יותר ויותר, כן לעומת זה אורו
 של משיח מתגבר ודופק בכל יום יותר
 ויותר, כי כריך להיות דבר והיפוכו בשוה,

ובכח אורו של משיח המאיר, יש בכח האדם
 לעמוד אף בנסיונות הקשים ביותר, וכיון
 שזוכה להתגבר, וזכה לאור גדול יותר.

לבן יש להתחוק מאוד, לעמוד תמיד
 בקשרי המלחמה, ומלכד המלחמה
 בפועל, כריך האדם גם להתפלל ולעורר
 רחמים על נפשו, שזכה לנצח במלחמה
 ולהתקרב אל ה', ויתפלל בנוסח הנעים שאנו
 אומרים בתפלת יוה"כ, 'קרבנו לחורתך,
 למדנו מלכותך, הורנו דרכך, הט לבנו
 ליראה את שמך, ומול את לבנו לאהבתך',
 אכ"ר. (תשנ"ב)

לעבוד באמת * תורה

אומר ר' אלחנן, שהתורה גילתה לנו את מקור כוחו של עמלק,
 בכתוב: "ויבא עמלק וילחם עם ישראל בריפידים". ומפרשים חז"ל, שהתורה
 דמזה בזה שסיבת כוחו של עמלק להלחם עם ישראל, לפי שרפו ידהם מן
 התורה.

"ולמדנו מזה, כי סיבת כחו ועוזו של עמלק, הוא ברפיונו בלימוד
 התורה. וא"כ כל מה שמתגבר עלינו הרפיון בדברי תורה, מתגבר כחו של
 עמלק, ולהיפוך, אם נתחזק בלימוד תורה, יחלש כחו של עמלק. וכל אדם
 מישראל הלומד תורה או מחזיקה, מחליש במידה ידועה כחו של עמלק ויש
 לו איזה חלק במצוות מחיית עמלק. ואין אלו דברי דרוש, אלא דברים
 כהותם ממש!"

214 שפת תולדות אמת

התורה זוכין למלבוש הרוח בגן עדן. ועל
 ידי מעשים טובים זוכין למלבוש הנפש. ועל
 ידי מחשבה ורצון זוכין למלבוש הנשמה
 ע"ש. וצדיק אמת זוכה לקבל הארה מאותן
 המלבושים גם בעולם הזה. וכפי מה שזוכה
 להארות המלבושים שבגן עדן. הוא כלי
 מוכן לברכה. ולכן בשבת קודש כתיב
 (בראשית ב' א) ויברך שהוא כלי מחזיק ברכה
 על ידי שיש בו הארת הנשמה. וכתיב וישעיד

בפסוק (בראשית ב' ב) וירח את ריח בגדיו
 אמרו חז"ל אין ריח רע יותר
 מששף עזים רק שנכנס עמו ריח גן עדן.
 וקשה אם כן מה ריח בגדיו. והענין הוא כי
 האדם על ידי מעשיו קונה לו מלבושים
 להנשמה. ואיתא בזהוה הקדוש על ידי

29 אור חדש ה'תשס"ב

יצחק אמנם היה עיוור, אבל חושי הרוחניים פעלו, ולכך כשהריח ריח גן עדן אמר "ראה", אין זה ראייה ממש אלא חושי הרגישו זאת עד שהוא השתמש בלשון ראייה "ראה"

ומן הכש"כ יעקב אבינו שה"י דבוק בקדושת אביו-רבו דביקות חיונית ממש, בודאי שהעמיד את עצמו במעשהו זה בסכנה איומה ורבת, כי יצחק יחדל מלגלות רזי התורה ומבלעדם חיי יעקב כלא נחשבו.

ברש"י: "זירה - מלמד שנכנס עמו ריח גן עדן". הבגדים האלו היו של נמרוד והוא קיבל אותם מאדם הראשון. לבגדי אדם הראשון היה ריח גן עדן. רק יעקב אבינו, שהיה במדרגה של אדם הראשון בגן עדן, כשלבש את הבגדים היו להם ריח גן עדן, אבל עשו ונמרוד לא היה להם ריח זה.¹²

ומה גם שהיתה כאן חשש קללה חלילה במקום הברכה אל"י ציפה, כמ"ש "אפילו ברכה אחת שהוא עתיד ליתן בסוף אינו נותנה ל"י" (ב"ר פ" טח, טו) וקלקול ועיוות כזה יכול לגרום לרועץ ולצרה לכל דורות העתידים. ומ"מ הפקיר את כל החשדות, הפחדים, והחשבונות, ושמע לקול רבקה אמו, שאמרה ברוח הקודש.

ברש"י: "כריח שדה אשר ברכו ה' - שנתן בו ריח טוב וזה שדה תפוחים".

בביצוע מעשה ההקרבה הזו ראו החז"ל "מעין מעשה העקידה" בועיר אנפין, כי פוחד ורועד ה"י יעקב בשעה זו ברטט עצור "מעין זה, של יצחק" בשוכבו שטוח על גבי יצאי מערכת המזבח ועיניו צופות את שבעת הרקיעים הפתוחים.

בספרים הק' נקרא גן עדן "חקל תפוחין" - שדה תפוחים. המשגיח ז"ל הסביר למה קוראים לגן עדן "שדה תפוחים", כי כמו שבבית אזהבים טבע ושמים פרחים על השולחן או שותלים צמחים במרפסת - כך גם ברוחניות, המדות כשהן בטבע הן מעולות ביותר. כאן בעולם הזה, כל השגה רוחנית וכל מדרגה שעולים צריכים לעשות "מ"ט א געוואלד" (עם כח ועוצמה) ואינה באה בטבע, אבל בגן עדן הכל טבעי. כל השגה, כל הנאה מזיו השכינה, הכל בא בטבע - כריח השדה. זו היתה הדרגה של יעקב, ויצחק הכיר בו שכל מדותיו היו בטבע אצלו.

והלימוד מכאן הוא: שאדם המוסרי צריך להשתדל למצוא כל מיני מעשים טובים שהולמים ומתאימים לו המשך המעשים "כסוג אותו הריח" שבו הצטיין מעשי אבותיו-רבותיו יהיה מרבה כבוד שמים באופן מפלא, ומתוך המעשים האלה ירגיש בעל המוסר קרבה רוחנית ממשית את רבותיו שעדן מנוחתם, כי כל מעשינו הפרטיים, הקטנים לכאורה, מתעלים ומתאגדים למעלה עם מקורם ואורם האחד.

*יש בזה לימוד גם לעצמנו. כל אדם יש בו בחינה של שדה תפוחים. אנו רגילים לומר בשם המשגיח ז"ל שלכל אדם ישנה בטבעו מדה אחת שהיא מושלמת לגמרי, והאדם אינו צריך לעבוד כדי ליצור אותה, אלא שצריך להוציאה אל הפועל. וזוהי בחינה של "שדה", המדות הללו הם צומחות באדם עצמו, הם נמצאות בו באופן טבעי ואין על האדם אלא לשמרם שלא יושחתו.

30

לעתך פרשת תולדות עליון רכה

28

על דרך זה, יצחק אבינו, השלם בכל חושי הרגיש והריח ממש את ריח גן עדן של יעקב אבינו שמילא את כל סביבותיו.

קד דעת ביאורים תורה

דעת תורה - בראשית עמ' קע"ד

ריח טוב, והוא שדה תפוחים, כך דרשו חז"ל, ע"כ. כוונת חז"ל בשדה תפוחים היינו על ענין ג"ע. והנה ענין הריח הנאמר כאן צריכים להבין זה על דרך דאיתא בחז"ל (עין בחז"ל שער הכניעה פ"ג) מעשה באליהו הנביא שהלך עם אחד בדרך, ועברו על נבילה מסרחת מאוד, שם הלה את ידו על חוטמו ואמר כמה מסרחת נבילה זאת, א"ל אליהו כמה לבנים שיניה. אח"כ עברו על אדם חוטא ואז אליהו סתם את חוטמו בעד הסרחון הנורא שבקע ועלה מן האדם ההוא. אנהנו אין נותנים ממש בעניני רוחניות, חסר לנו הידיעה כי עניני רוחניות הם המציאות האמיתית. מצוות ומעשים טובים נותנים ריח ממש, ריח נעים וחוק ההולך למרחקים, ולעומתם עבירות וחטאים הסרחון מהם כ"כ עד שאדם השלם, התמם בכל חושי, הוא ירגיש ממש בחוש הריח שלו את גודל הסרחון העולה מחטא, עד שבעברו על אדם חוטא מוכרח הוא ממש לסתום את חוטמו בעד הריח הרע הנודף ממנו, רע וטוב נותנים ריחות, ריחות טובים וריחות רעים, ויצחק אבינו השלם בכל חושי הרגיש והריח ממש את הריח ג"ע של יעקב אבינו שמלא את כל סביבותיו, ושדה תפוחים אשר קראו חז"ל לגן עדן, היינו כי בגן עדן שם הצמיחה האמיתית, שם שדה אשר בו צומחים כל מיני פירות ומגדים, מור ולבונה וכל בשמים, בשמים של חסד, בשמים של צדקה, בשמים של אמונה, ובשמים של אמת. בשמים בכל מכל כל, האם אפשר לנו לצייר ריחות הג"ע העולה כתמרות עשן, הנועם והמתקית וכל תענוגים הבאים מגן כזה, והוא אשר קראו חז"ל חקל תפוחים.

הגאון רבי אריה לייב גרוסנס זצ"ל אב"ד לונדון סיפר (הרב הדומה למלאך עמ' 360) שפעם נלווה לרבו הגאון רבי ברוך בער ליואווין זצ"ל ראש ישיבת כנסת בית יצחק - קמניץ לטיול בנאות קיי. תוך כדי טיולם דיברו בלימוד. וכשהגיעו למקום מסויים, אמר רבי ברוך בר שכיוון שיש כאן ריח רע ברצוננו לעזוב את המקום בזריזות. רבי לייב התפלא, שכן לא הריח שום ריח. לאחר שרבי ברוך בער חזר לאכסנייתו חזר רבי לייב ובדק את המקום. לתדהמתו הוא מצא שמאחורי העצים עמד בית תיפלה.

הגאון רבי שמואל גרוסברד זצ"ל סיפר ששמע מרבי ברוך בער על הגאון רבי פנחס הורביץ זצ"ל בעל הפלאה שהזדמן פעם בשעת לילה מאוחרת לעיירה שהיתה בגבול גרמניה, במקום שסימוני הגבולות לא היו בולרים למרות שלא היה ניכר שום הבדל חיצוני, אמר לפתע בעל ה"הפלאה": עברנו את הגבול לגרמניה, אני מרגיש את הטומאה".

כיוצא בדבר, סיפר המשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א שסיפר הנהג שהסיע את הגאון רבי אלחנן ווסרמן זצ"ל כשהגיע לאמריקה לצורך איסוף תרומות לישיבה. שרבי אלחנן היה יושב ברכב כל הדרך בעיניים עצומות. באחת הפעמים היו צריכים להגיע למקום כלשהו במנהטן. הנהג חשב לעצמו: ממילא הרב יושב בעיניים עצומות, אקצר את הדרך ואסע דרך מקום פלוני, שהיה מקום לא ראוי מבחינה רוחנית. מיד כשנכנס לאותו רחוב התחיל רבי אלחנן לזעוק בעוד עיניו עצומות: "לאן הכנסת אותי? תוציא אותי מכאן מחר".

מטבע בני אדם שמשתעשעים תמיד בהמצאם בחיק הטבע, אוהבים ליתן כבתיהם ובחזריהם צמחים שונים וכל מיני פרחים, מה נהדרים היו בתיהם לו קשטו אותם בחסד ואמת, גם אלה מחיק הטבע הם, מה מקוטר היה זה הבית, מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים".

28-b ימי צורך-אמת ה"ה

ב. מדברי הנביא ישעיהו הנ"ל אנו שומעים כי אין רושם החטא רק לכלוך וטמטום לכד אלא נמשל לצואה דוקא אשר הוא בלאו הכי המאוס שבלכלוכים ומסתמא צריך להבין מתוך המשל מהות העבירה באופן הכי חמור, ומה בא להשמיענו כזה.

כְּרִיחַ שָׂדֵה אֲשֶׁר בָּרַכּוּהָ — Like the fragrance of a field which God has blessed. Besides the existence in fact (of a field) which provides food for all living creatures, God in His goodness added the pleasant aroma which gives pleasure and satisfies the spiritual and aesthetic needs (of man).

28. And may God give you. When you will consider (and appreciate) this attribute of His goodness, He will give you, as the Creator (הַבְּרָכָה), a field blessed...

Of the dew of the heavens. The dew of heaven will be sufficient (for your needs) gladdening all, for it will not interfere with the comings and goings (of people).

33

27. And he smelled the fragrance of his garments and blessed him. In order to bless from the depth of one's inner being it is necessary to be joyful and elevated in spirit.

This sense of joy can be aroused through fragrance, which appeals to the soul of man, or through music, which elevated Elisha's spirit, enabling him to prophesy (II Kings chap. 3).

See, the fragrance of my son. The Sforzo interprets the word רָאָה, see, (the imperative form) as being directed by Isaac to Jacob. He urged him to be sensitive to the fragrance of the field, which should be appreciated as a blessing from God, i.e., satisfying man's inherent aesthetic

needs. This aspect of God's goodness — often overlooked — if considered and appreciated, would cause God to give you the fat of the land and the dew of the heavens. According to the Sforzo, then, this verse is the prerequisite for the blessings which follow in verses 28-29.

36-b

את המתנה האמיתית ונשאר עם הכיסוי בלבד, והפסיד וביטל את עיקר המתנה, והרי זה גזל. ומבואר לפי"ז דברי רש"י שפירש, הרי זה כגזול את ברכתו, שהרי זה היה באמת כל המתנה שהקב"ה נתן לנו את הברכה הטמונה במוזנות והוא השליכה ארצה ולא השתמש בה כלל.

שיחה יב. זה השולחן אשר לפני ה'

37 קי

היסוד הראשון הוא ענין ההבנה לאכילה ואמירת הברכות - ברכות הנתנין וברכת המזון, כמתנות, כבונה נבונה, ובהתעוררות הלב, ובאמת והו' יסוד גדול לא רק בקדושת האכילה, אלא בכל עבודתו של יהודי, כמבואר בכתבי האר"ל (שער ויה"ק דף י"א) ח"ל: "עיקר השגת האדם לרוח הקדוש תלוי בזה שיהיה ככוונת ברכת הנתנין" וכו', "ונעשה ד' ומוכין לקבל קדושה" וכו' עכ"ל, ובספר מנחם ציון (דף ק"ב) מהר"ק ר' מנחם

מענדל מרימנוב ז"ל כתב ח"ל: ועל ידי הברכות שלפניהם ואחריהם ממשגיב שפע הבורא ב"ה המלוכש בהמאכל הוא אל האדם וכו', וע"כ אומרת העולם שאין מברכין, אין ראוי להם שום שפע וחיות, רק מה שהוא צריך לקיום העולם וכו' עכ"ל. הרי שעל ידי ברכת הנתנין וברכתו כראוי ככוונה נכונה, נודרך האדם ונתקדש בכל עניניו, וזכת לשפע קודש וחיות הבורא ב"ה בכל עניני עבודתו.

והנה אע"פ שכל הרברים האלו אמורים בין לענין ברכה ראשונה ובין לענין ברכת המזון כנ"ל, מכל מקום מצינו בחז"ל הפלות גדולות ביותר על ההזיות היתירה שצריכים ליהדר בברכת המזון דייקא, כדאימא בזהר הק' בכמה מקומות גדול התועלת ברוחניות ובנשמות שזוכים ע"י ברכתו" בכוונה, זוכים להנות מזון השכינה ולהתענג כמבואר עולם הבא, לפרנסה כבבדו, לאריכות ימים, לשפע ברכה, וכו' וכו' (ע' זוה"ק פ' ויחי, תרומה,

ובכן מוכר כמה עניני כוונה שראוי לבין בעת האכילה, כל אחר לפי מדינתו. ענין הראשון - יכון שעל ידי אכילה זו היה לו כח לעבודת ה', ללמוד כראוי, להתפלל

כראוי, ולקיים שאר מצוות ה' ברעה צלולה, כמבואר במור וש"ע או"ח סי' רל"א, וענין משני (סי' רל"א סק"ה) שהביא מאנשי מעשה, שקודם אכילתם היו אומרים "הנני רוצה לאכול ולשתות כדי שאהיה בריא וחזק לעבודת הש"ת", גם יוכל לבנות שאוכל כדי ליגאל מכעם והקפסא ותרעומות, שתוצאותיהם הם דיבורי הקנטה הלבנת פנים ועקיצות לבני אדם, כי בעת שהאדם רעב, חסר לו שלווה ומנוחת הנפש והרחבת הרעות, וענין עולל ח"ו לבא לכלל כעס, כמו שכתב באגרא דכלה"ה (פ' עקב ד"ה ויהי) בשם מהר"ק ר' מנחם מענדל מרימנוב ז"ל, דממעם זה לא יבט אדם לביתו כשהוא רעב, כי עלול הוא לכעוס על אחרים ע"ש.

לכאורה יש לעיין בסדר הפסוקים, דהרי תחילת הברכה בפשוטו מתחלת כוונתו לך, וא"כ היה צריך לומר קודם ויאמר ראה ריח בני וגו' ואח"כ ויברכהו ויתן לך וגו'. ועיין ספורנו כאן שכתב וז"ל, אתה בני ראה והתבונן שזה הריח הוא כריח שדה שמלבד המציאות המספיק לו להיותו מזון לאיזה בעל חיים, הוסיף עליו טובת הריח המהנה ומועיל לרוח החיוני והנפשי, וזה מדרכי טובו, ובהתבונן על מדת טובו יתן לך וכו', יעו"ש.

ונראה כביאור הדברים, דגם אמרו ראה ריח בני וגו' הוא גם מכלל הברכה, שנמסרה בזה ליעקב מפתח של ברכה, והיא עצם ההתבוננות וההכרה בטובו יתברך. והכוונה לפרש בזה, שענין ויתן לך האלקים מטל השמים דמשמני הארץ, אשר לכאורה נראה להכל עניני עוה"ז, ואינו כן, אלא הכל מתנות רוחניות צפון בהם והוא ענין ראה ריח בני וגו', כי התבוננות והכרה בטובו זהו יסוד הברכה, והמבין זאת ומקיימה יתן לו השי"ת ויחזור ויתן וכמו שפירש רש"י ז"ל כאן

מהמדרש. ואשרי מי שמבין ומרגיש כן ככל דרכי חיינו, הרי מקיים ומשתמש כראוי בתכלית הבריאה וממתנת שמים, ועי"ז הקב"ה חוזר ומשפיע עליו מטובו למען כבודו, שהוא תכלית טובתו של האדם.

35

ונראה לכאור לפי זה הא דאמרו ברכות (דף לה:) א"ר חנינא בר פפא כל הנהגה מן העולם הזה בלא ברכה כאילו גזול להקב"ה, ופירש"י, גזול להקב"ה את ברכתו, ובמהרש"א שם כתב שאין נ"ל כן אלא כפשוטו גזול את מאכלו, יעו"ש. וצ"כ בדברי רש"י.

אכן להנתבאר נראה, דכיון שכל ענייני עוה"ז וההנאות שבו אף שהם מתנת שמים, מ"מ אינם אלא לבוש חיצוני והפנימיות הצפונה בהם הם הסגולה הרוחנית. וצריך מעתה להמשיך ולהבין שהסגולה הרוחנית שבכל הנאה בעוה"ז הוא הברכה שאנו מברכים להקב"ה ומתקדשים ומתעלים על ידה, וזהו עיקר המתנה ותכליתה, וכל הנאה בעוה"ז שנותן לנו הקב"ה הרי העיקר שבוה הוא ההודמנות והאפשרות לברך על זה ולהתגדל, וזוהי מתנתו. ומעתה המתבונן יבין מה גודל הכיוון והסכלות ליהנות

„כבוד“ הוא גילוי ערכו הפנימי של אדם או דבר, וכבוד השם ית' הוא התגלות קדושתו שהיא למעלה מכל מושג — כך אמרנו בועד הראשון. ביררנו לעצמנו בועדים הקודמים עניני הכבוד והלכותיו בתחומים שונים של חיינו ונוכחנו לדעת שיש לענין זה היקף גדול מאד. לסיום מסכת זו עלינו להרחיב את ההיקף עוד יותר. הרי גרסינן בסיום מס' אבות:

„כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו שנא' כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו ואומר ה' ימלוך לעולם ועד“.

לפי דרכנו נתרגם ברייתא זו במלים שלנו. „כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא להתגלות בו“ וזוהי האמת: כל הבריאה כולה מהעלין שבנבראים עד התחתון. הבריאה בכללה ובכל פרטיה — הכל הוא אך ורק התגלות! אין לך דבר שאין לו מקום ואין לך אדם שאין לו שעה להיות נדלק בהם איזה ניצוץ

של התגלות אלקותו ית'. על זה שר דוד המע"ה את שיר הכבוד שלו „הבו לה“

42

work is to translate that superficial experience back into its source in depth.

One can acquire a unique insight into the world in a manner which powerfully builds *emuna*, faith, by examining all of human experience in the light of this idea. Why do we laugh? Why do we cry? Why do we long to travel and yet long for home when we are away? Each of these phenomena, and in fact every detail of human behavior and response, reveals a source in the *neshama* which yields an immeasurable bounty of spiritual understanding. We cannot here examine each of the facets of experience, but perhaps one or two will suffice as illustrations.

Why do we long for home? It is a universal human experience that when one is away from one's home, and particularly from the home of one's youth, one longs to be back there. A place has special beauty in the eyes of those who live there, even when that place has no particular natural beauty. "*Chen makom al yosh'vav* - A place has special beauty for those who live in it." If all of our experiences are none other than this-worldly parallels of higher experiences, what does this mean? The answer is that the *neshama* is derived from a higher world; its true place, its true home, is that world where it enjoyed indescribable closeness with its Creator. It is sent into this world, immeasurably distant from that place of origin, to reside in the body of a mortal being. But it never forgets its home; it forever longs with a most powerful longing to return. However, this depth remains subconscious; the *neshama* longs for its real home in the spiritual realm but the emotions read that longing as homesickness! After all, the realm of origin is not visible from here; the *neshama* has lost sight of it, the mind cannot see it. And so the conscious mind

interprets that deep experience of origin as a particular facet of the human psyche familiar to each of us.

43 And when we are home we long to travel! For all the *neshama's* love of its origin, it nevertheless longs to move through this world, distant from its home, to enjoy the beauty of this world and to acquire its wealth — the true wealth of *mitzvos* and perfection of character. (In fact, the very trait of acquisitiveness is none other than the *neshama's* interpretation of this depth!) The explicit, conscious psyche experiences this deep stirring of the *neshama* as wanderlust, the longing to travel.

* Each facet of human behavior and emotion must be studied closely for the clues it holds. No detail of the psyche or of the world is accidental, coincidental. If the world is a projection of a deeper reality, then each detail reveals the reality that projects it.

All communication between people occurs thus. Speech itself is none other than the physical moving of tongue and lips generating sound waves which cause a physical response in the ear of the listener. The wonder is that subtle and refined ideas can be translated from their native medium in the mind and reduced to these physical forms. But there is no other way — the only access we have to the thoughts and personality of another human being is through the vehicle of the concrete, the physical.

In relating to people, that switch from outer body to inner person is achieved effortlessly: when relating intensely to another person one is usually unaware of the interface provided by the body, one simply perceives the inner reality as if directly. This natural ability to use the medium of the body to see its core is itself a Divine gift which teaches us that such perception can be achieved. *The challenge is to use the entire world in this way*; all aspects of the physical world should be engaged and studied for what they reveal about their Creator.

This is a remarkable and inspiring view of the world: every object and phenomenon it contains is a Divine lesson, a *mashal* relating to the Creator. He so to speak clothes Himself in a body which is the Universe and asks us to study that body carefully. And from each flicker of movement in that cosmic body we learn about that which pertains to Him. He in His essence is unfathomable to us; while we inhabit physical forms we cannot perceive the transcendent directly just as we cannot perceive the soul of a human directly. But just as we can perceive the human soul by means of its vehicle, the body, so too can we begin to perceive the Divine root of the world by means of that vehicle, that body which we call the world.

40 A *mashal* for this *mashal* is appropriate. Consider images projected on a screen: the forms and figures moving on the screen are no more than light dancing in two dimensions. They may look very convincing, and one may even forget for a while that they are only pictures. But in fact those images are very distant versions of the people and places photographed to produce them. However, and this is the critical point to remember, they are exact replicas of the original.

They may be entirely illusory compared to their sources, but one who carefully studies that light dancing on that screen will recognize those people and places when he meets them in the future.

The analogy is clear: one who studies this world well is studying that which is a distant representation of a source which cannot be seen from here. But one day in the future, on that inevitable day when the transition must be made from this world to another, the one who has studied well will recognize every detail of reality. Then it will become apparent that this world, for all its beauty and sense of reality, is in depth a *mashal* for the Divine Source of that reality.

* * *

41 Every human experience holds and teaches more than it seems to contain at first glance. Every human experience is none other than the finite translation of an infinite idea. Human consciousness, while locked into a physical body, interprets deeper experience as superficial experience; our